

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

1996

Julkaistu Helsingissä 12 päivänä joulukuuta 1996

N:o 977—993

SISÄLLYS

N:o		Sivu
977	Laki sotilasvammalain muuttamisesta	2701
978	Laki rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain 5 §:n väliaikaisesta muuttamisesta	2703
979	Laki kansaneläkelain muuttamisesta	2704
980	Laki kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	2709
981	Laki eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta	2710
982	Laki perhe-eläkelain muuttamisesta	2714
983	Laki rintamasotilaseläkelain muuttamisesta	2719
984	Laki ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain muuttamisesta	2721
985	Laki vammaistukilain 1 ja 8 §:n muuttamisesta	2722
986	Laki sotilasavustuslain muuttamisesta	2723
987	Laki kuntoutusrahalain muuttamisesta	2725
988	Laki kansaneläkeläissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta	2726
989	Laki asumistukilain 1 ja 2 §:n muuttamisesta	2727
990	Laki asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	2728
991	Laki työntekijäin eläkelain 4 a ja 8 §:n muuttamisesta	2729
992	Laki valtion perhe-eläkelain 3 ja 6 §:n muuttamisesta	2731
993	Laki työmarkkinatuesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	2732

N:o 977

Laki

sotilasvammalain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä toukokuuta 1948 annetun sotilasvammalain (404/48) 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta, 6 §:n 3 momentti, 9 §:n 1 momentti ja 15 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohta 9 päivänä helmikuuta 1962 annetussa laissa (138/62), 6 §:n 3 momentti 31 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1116/85), 9 §:n 1 momentti 17 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1225/93) sekä 15 §:n 2 momentti 3 päivänä joulukuuta 1965 annetussa laissa (622/65), seuraavasti:

5 §

Omaisella tarkoitetaan tässä laissa:

1) puolisoa ja seitsemäätoista vuotta nuorempaa lasta;

2) vanhempia, jos heidän työ- tai ansiokynsä ja varallisuutensa ovat niin vähäiset, että he ovat vailla kohtuullista elatusta, eikä

ole olemassa muita siitä huolehtimiseen kykeneviä elatusvelvollisia omaisia sekä, kun on kysymyksessä huoltoeläke, myös vanhempia, joilta ainoa lapsi tai ainakin kaksi lasta on kuollut tai kadonnut sellaisissa olosuhteissa, että sen johdosta on suoritettava korvausta tämän lain mukaan; sekä

HE 176/1996
StVM 22/1996
EV 138/1996

138—1996

460301A

6 §

Asuntoon kuuluvia välineitä ja laitteita sekä asunnon muutostöitä voidaan korvata vahingoittuneelle tai sairastuneelle, jonka työkyvyttömyysaste on vähintään 20 prosenttia.

lapsen, sanotun pykälän 2 momentissa mainittua avioliiton ulkopuolella syntynyttä lasta lukuun ottamatta, oikeus huoltoeläkkeeseen on riippumaton korvauksen hakemisesta, jos korvausasia muulta osalta on tullut valtiokonttorissa vireille. Muutoin huoltoeläkettä on erikseen haettava.

9 §

Päiväraha ja elinkorko maksetaan sille, jonka elätettävänä on hänen aviopuolisonsa ja 5 §:ssä tarkoitettuja seitsemäätoista vuotta nuorempia lapsia, korotettuna 30 prosentilla päivärahasta tai elinkorosta ensimmäiseltä ja 20 prosentilla jokaiselta seuraavalta omaiselta. Jos vahingoittuneen tai sairastuneen työkyvyttömyysaste on vahvistettu vähintään 80 prosentiksi, maksetaan päiväraha tai elinkorko kuitenkin ensimmäiseltä omaiselta 60 prosentilla korotettuna.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997.

Jälkeenjääneen aviomiehen on haettava erikseen huoltoeläkettä, jos hänen sotilasvammalain mukaiseen korvaukseen oikeutettu aviovaimonsa on kuollut ennen tämän lain voimaantuloa.

Tämän lain nojalla hakemuksesta suoritettavaa huoltoeläkettä suoritetaan tämän lain voimaantulosta, jos asia on tullut vireille vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Jos asia tulee vireille tämän ajankohdan jälkeen, suoritetaan huoltoeläkettä aikaisintaan sen kalenterivuosineljänneksen alusta, jona asia on tullut vireille.

15 §

Jälkeenjääneen aviopuolison ja 5 §:ssä tarkoitetun seitsemäätoista vuotta nuoremman

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Terttu Huttu-Juntunen*

N:o 978

Laki**rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain 5 §:n väliaikaisesta muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti rintamaveteraanien kuntoutuksesta 23 päivänä joulukuuta 1988 annetun lain (1184/88) 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

5 §

Määräraha

Kuntoutuksesta sekä siihen liittyneestä ylläpidosta aiheutuneet tarpeelliset kustannukset korvataan valtion vuotuisen talousarvioon tarkoitusta varten varatun määrärahan rajoissa. Tämän lain mukaisesta kuntoutuksesta ja siihen liittyneestä ylläpidosta aiheutuneisiin tarpeellisiin kustannuksiin voidaan käyttää myös Raha-automaattiyhdistyksen

tuottoa talousarvioon tarkoitusta varten varatun määrärahan rajoissa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997 ja se on voimassa 31 päivään joulukuuta 1997. Sitä sovelletaan suoritettaessa korvauksia vuodelta 1997.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ministeri *Terttu Huttu-Juntunen*

N:o 979

Laki**kansaneläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 24 §:n 3 momentti ja 26 §:n 9 ja 10 momentti ja 87 §,

sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 2 momentti ja 26 §:n 9 ja 10 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1491/95),

muutetaan 22 a §:n 5 momentti, 23 §, 25 §:n 3 ja 4 momentti, 25 a §, 25 b §:n 5 momentti, 26 §:n 1 momentin 1—3 kohta sekä 2, 4, 5 ja 7 momentti, 30 a §:n 1 ja 3 momentti, 30 b §, 31 §:n 2 ja 3 momentti, 32 ja 32 a §, 39 b §:n 1 momentti, 42 b §, 45 §:n 2 momentti, 74 c §, 79 §:n 2 momentti ja 91 a §,

sellaisina kuin ne ovat, 22 a §:n 5 momentti ja 31 §:n 2 momentti 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (564/93), 23 §, 25 §:n 3 momentti ja 25 b §:n 5 momentti samana päivänä annetussa laissa (547/93), 25 §:n 4 momentti ja 32 § 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (103/82), 25 a § muutettuna 26 päivänä heinäkuuta 1985 ja 23 päivänä joulukuuta 1988 annetuilla laeilla (670/85 ja 1217/88), 26 §:n 1 momentin 1—3 kohta 21 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (981/94), 26 §:n 2, 4, 5 ja 7 momentti, 30 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 31 §:n 3 momentti 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (123/88), 30 b § ja 91 a § mainitussa 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa, 32 a § muutettuna mainitulla 5 päivänä helmikuuta 1982 annetulla lailla ja 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetulla lailla (471/91), 39 b §:n 1 momentti ja 45 §:n 2 momentti 8 päivänä elokuuta 1986 annetussa laissa (594/86), 42 b § muutettuna mainituilla 5 päivänä helmikuuta 1982 ja 18 päivänä joulukuuta 1995 annetuilla laeilla, 74 c § 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (886/94) ja 79 §:n 2 momentti 22 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1250/89), sekä

lisätään 20 §:ään siitä mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti, sekä 30 a §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 5 päivänä helmikuuta 1982 ja 21 päivänä marraskuuta 1994 annetuilla laeilla, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi, seuraavasti:

20 §

Eläkkeensaajien hoitotukea maksetaan siten kuin 30 a §:ssä säädetään.

22 a §

Jos eläkkeensaaja menee ansiotyöhön ja hänen ansiotulonsa ovat 1 momentissa tarkoitetun markkamäärän suuruiset tai sitä suuremmat, maksetaan hänelle puolet hänen

saamastaan yksilöllisestä varhaiseläkkeestä ja rintamasotilaseläkelain 9 a §:n mukaisesta ylimääräisestä rintamalisästä. Varhaiseläkkeensaajalle maksettavaa eläkkeensaajien hoitotukea, eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) mukaista asumistukea ja rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää ei kuitenkaan puoliteta. Yksilöllistä varhaiseläkettä ei makseta lainkaan, vaan se jätetään lepäämään, jos ansiotulot ovat suuremmat kuin 3/5 työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 mo-

mentissa mainittujen lakien mukaan määräytyvästä eläkkeen perusteena olevasta palkasta tai työtulosta.

— — — — —
23 §

Suomessa asuvalla Suomen kansalaisella on oikeus tämän lain mukaiseen etuuteen, jos hän on 16 vuotta täytettyään asunut Suomessa vähintään kolmen vuoden ajan. Henkilöllä, joka ei ole Suomen kansalainen, on oikeus tämän lain mukaiseen etuuteen, jos hän on 16 vuotta täytettyään välittömästi ennen etuuden alkamista asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään viisi vuotta.

Henkilöllä on kuitenkin 1 momentissa säädetyn kolmen tai viiden vuoden asumisvaatimuksen estämättä oikeus etuuteen, jos hänen työkyvyttömyytensä alkaa hänen asuessaan Suomessa ja ennen kuin on kulunut viisi vuotta siitä, kun hän on täyttänyt 16 vuotta.

— — — — —
25 §

Kansaneläke myönnetään sen kuntaryhmän mukaisena, johon se kunta kuuluu, jossa henkilö asuu kansaneläkkeen alkamisajankohtana. Ulkomailla asuvalle kansaneläke maksetaan toisen kuntaryhmän mukaisena.

Valtioneuvosto jakaa kunnat elinkustannusten kalleuden mukaan kahteen ryhmään enintään kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

25 a §

Jos vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, sitä korotetaan yhdellä prosentilla jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon kuukautta, jolta henkilöllä ei ole ollut oikeutta saada kansaneläkettä.

Jos kansaneläke myönnetään varhennettuna vanhuuseläkkeenä, sitä vähennetään puoli prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta eläke siirtyy maksettavaksi aikaisemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta.

Pykälää ei sovelleta 30 a §:ssä tarkoitettuun eläkkeensaajien hoitotukeen.

— — — — —
25 b §

Kun työttömyyseläke muutetaan työkyvyttömyyseläkkeeksi taikka työttömyys- tai työ-

kyvyttömyyseläke vanhuuseläkkeeksi taikka kun eläkkeensaajien hoitotuen saajalle myönnetään 20 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu eläke, uusi eläke maksetaan 1 ja 2 momentin estämättä samalla tavoin henkilön Suomessa asumaan aikaan suhteutettuna kuin entinen etuus.

26 §

Kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon henkilön jatkuvasti saama:

1) työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjä- tai luottamustoimintaan taikka kunnan tai kuntayhtymän kanssa tehtyyn perhehoitajalain (312/92) 1 §:ssä tarkoitettuun perhehoitoa koskevaan toimeksiantosopimukseen perustuva, sosiaalihuoltolain 27 b §:ssä tarkoitettuun omaishoitoa koskevaan sopimukseen perustuva eläke ja perhe-eläke;

2) lakisääteisen tapaturmavakuutuksen mukainen tapaturmaeläke, perhe-eläke, elinkorke ja huoltoeläke;

3) liikennevakuutusta koskevien eri lakien mukainen työkyvyttömyyseläke ja perhe-eläke sekä ansionmenetyksen korvaus, viimeksi mainittu kuitenkin vasta vuoden kuluttua vahingon sattumisesta;

— — — — —
Kansaneläkettä määrättäessä ei kuitenkaan oteta huomioon työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkesäännön tai eläkeohjesäännön taikka rintamaveteraanien varhaiseläkkeestä annetun lain (13/82) mukaiseen eläkkeeseen sisältyvää lapsikorotusta, kuntoutuskorotusta eikä, jos vakuutettu on täyttänyt 65 vuotta 1 päivänä tammikuuta 1980 tai sen jälkeen, 65 vuoden iän täyttämisen jälkeiseen aikaan perustuvaa, eläkkeeseen suoritettua työntekijäin eläkelain 5 a §:n 1 momentissa tarkoitettua tai sitä vastaavaa korotusta. Saman lain 5 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu tai sitä vastaava vähennys otetaan kuitenkin tulona huomioon.

— — — — —
Jos henkilö on välittömästi ennen kansaneläkkeen myöntämistä saanut perhe-eläkelain (38/69) mukaista leskeneläkettä tai rintamasotilaseläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon 1 momentissa mainittu etuus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden indeksisidonnaisuudes-

ta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Etuuden määräytymisperusteen ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet. Tätä momenttia ei sovelleta sellaiseen etuuteen, joka ei perustu lakiin tai asetukseen taikka julkiseen eläkesääntöön.

Kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon myös 1 momentissa tarkoitettua eläkettä tai korvausta taikka kansaneläkettä tai perhe-eläkelain mukaista eläkettä vastaava ulkomailta maksettava jatkuva etuus, ellei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu.

Kun yksilöllinen varhaiseläke maksetaan puolittuna 22 a §:n 5 momentin mukaisesti, kansaneläkettä määrättäessä otetaan huomioon 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu eläke täyden yksilöllisen varhaiseläkkeen suuruisena.

30 a §

Henkilölle, jonka toimintakyvyn voidaan sairauden tai vamman johdosta arvioida olevan yhdenjaksoisesti ainakin vuoden ajan alentunut ja joka on täyttänyt 65 vuotta taikka saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista tai muuta vastaavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä taikka kansanedustajain eläkelain (329/67) taikka valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/77) mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä, maksetaan tarvittavan hoidon ja palvelusten tai erityiskustannusten korvaamiseksi eläkkeensaajien hoitotukea:

1) jos hän on yhtämittaisen hoidon ja valvonnan tarpeessa tai hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta erittäin huomattavia erityiskustannuksia, 8 304 markkaa vuodessa;

2) jos hän tarvitsee monissa henkilökohtaisissa toiminnoissaan jokapäiväistä aikaa vievää toisen henkilön apua, huomattavassa

määrin säännöllistä ohjausta ja valvontaa taikka hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta huomattavia erityiskustannuksia, 4 152 markkaa; tai

3) jos hän tarvitsee henkilökohtaisissa toiminnoissaan, kotitaloustöissä ja asiainnissa kodin ulkopuolella säännöllisesti toistuvaa toisen henkilön apua tai ohjausta ja valvontaa taikka hänelle aiheutuu sairaudesta tai vammasta erityiskustannuksia, 1 688 markkaa vuodessa.

Sokealla ja liikuntakyvyttömällä on aina oikeus vähintään 1 momentin 3 kohdassa säädetyn markkamäärän suuruiseen eläkkeensaajien hoitotukeen.

Jos 1 momentissa tarkoitettu muu eläke kuin tämän lain mukainen työkyvyttömyyseläke muuttuu alle 65 vuoden iässä maksettavaksi vanhuuseläkkeeksi ja henkilö saa eläkkeensaajien hoitotukea välittömästi ennen vanhuuseläkkeen alkamista, jatketaan hoitotuen maksamista niin kauan, kun sen saamisen edellytykset muutoin täyttyvät.

30 b §

Jos henkilö saa tämän lain mukaista työkyvyttömyyseläkettä, vanhuuseläkettä tai varhennettua vanhuuseläkettä, eläkkeensaajien hoitotuki maksetaan samalla tavoin henkilön Suomessa asumaan aikaan suhteutettuna kuin mainittu eläke.

Jos henkilölle ei makseta 1 momentissa mainittua eläkettä, eläkkeensaajien hoitotuki suhteutetaan hakijan Suomessa asumaan aikaan 25 b §:ssä säädetyllä tavalla siten, että suhteutuskerroin lasketaan 25 b §:n 3 momentin mukaisesti, jos hakija on hoitotuen alkaessa täyttänyt 65 vuotta, ja muissa tapauksissa mainitun pykälän 4 momentin mukaisesti.

31 §

Eläkelaitos voi kahden vuoden kuluessa siitä ajankohdasta, josta eläke on lakkautettu, määrätä työkyvyttömyyseläkkeen maksamisen jälleen aloitettavaksi joko hakemuksen tai hyväksymänsä selvityksen perusteella. Eläke voidaan tällöin määrätä takautuvasti maksettavaksi siltä ajalta, jona eläke on ollut lakkautettuna, tai sen osalta. Eläke voidaan

myöntää myös yksilöllisenä varhaiseläkkeenä sellaisen työkyvyttömyyden perusteella, joka on alkanut ennen kuin mainitun aikaisemman eläkkeen päättymisestä on kulunut kaksi vuotta, edellyttäen, että työn teon lopettaminen tai ansiotulojen vähentyminen on tapahtunut aikaisintaan 360 päivää ennen aikaisemman eläkkeen alkamista. Laskettaessa 360 päivän määräaika on otettava huomioon, mitä 22 a §:ssä säädetään.

Eläkkeensaajien hoitotuki lakkautetaan tai sen määrää muutetaan, kun tuensaajan olosuhteissa tai toimintakyvyssä on tapahtunut sellainen muutos, joka vaikuttaa oikeuteen saada hoitotukea tai sen määrään.

32 §

Kun eläkkeensaaja on kuuden kuukauden ajan yhdenjaksoisesti asunut **kunnassa, joka kuuluu** eri kuntaryhmään kuuluvassa kunnassa kuin se kunta, jonka kalleusryhmän mukainen hänen kansaneläkkeensä on, kansaneläke muutetaan seuraavan kuukauden alusta lukien sen kuntaryhmän mukaiseksi, johon kuuluvassa kunnassa hän silloin asuu.

32 a §

Jos kansaneläkkeeseen vaikuttavissa tuloisissa on tapahtunut muu kuin indeksisidonnaisuudesta johtuva muutos, kansaneläkkeen määrä on oikaistava tai kansaneläke lakkautettava. Jos kansaneläkkeen korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksetta.

Jos kansaneläkettä määrättäessä on otettu huomioon 26 §:n 1 momentissa mainittu etuus, tämä luetaan kansaneläkettä uudelleen määrättäessä tuloksi entisen suuruisena, kuitenkin ottaen huomioon mitä johtuu kansaneläkkeiden indeksisidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Tätä momenttia ei sovelleta sellaiseen etuuteen, joka ei perustu lakiin tai asetukseen taikka julkiseen eläkesääntöön.

Jos eläkkeensaaja solmii avioliiton tai avioliitto purkautuu, kansaneläkkeen määrä on oikaistava tai kansaneläke lakkautettava. Lisäksi sovelletaan, mitä 1 ja 2 momentissa on säädetty, jos kansaneläkkeeseen vaikuttavat tulot ovat muuttuneet.

39 b §

Tämän lain mukainen etuus maksetaan

viivästysajalta korotettuna. Velvollisuus maksaa etuus korotettuna ei kuitenkaan koske sitä osaa etuudesta, joka suoritetaan toiselle lakisäateistä vakuutusta harjoittavalle vakuutus- tai eläkelaitokselle taikka Kansaneläkelaitokselle tai työttömyyskassalle.

42 b §

Jos kansaneläkkeensaaja on 42 a §:ssä tarkoitetussa hoidossa, kansaneläkkeestä ei siltä ajalta, kun hoito kestää yli kolme kuukautta, makseta sitä osaa, joka ylittää kansaneläkkeensaajalla ensimmäisessä kuntaryhmässä 671,06 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 618,20 markkaa kuukaudessa sekä naimisissa olevalla kansaneläkkeensaajalla ensimmäisessä kuntaryhmässä 603,98 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 559,00 markkaa kuukaudessa. Jos kansaneläkettä on 25 a §:n mukaisesti lykätty tai varhennettu, korotetaan mainittuja markkamääriä lykkäyskorotusprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla.

45 §

Jos kansaneläkkeessä tuloksi luettavasta eläkkeestä tai korvauksesta on muutoksenhaku vireillä, voidaan kansaneläke maksaa väliaikaisesti, vaikka oikeutta mainittuun etuuteen ei ole lopullisesti ratkaistu. Jos tällaisessa tapauksessa myönnetään kansaneläkkeessä tuloksi luettavaa eläkettä tai korvausta takautuvasti, eläkelaitos saa periä samalta ajalta liikaa maksetun kansaneläkkeen määrän takautuvasti suoritettavasta eläkkeestä tai korvauksesta. Eläkelaitoksen on ilmoitettava työeläke- tai muulle laitokselle vähintään kaksi viikkoa ennen eläkkeen tai korvauksen maksamista, että eläke tai korvaus tai osa siitä on maksettava eläkelaitokselle.

74 c §

Jos kansaneläkkeen saajalle on takautuvasti myönnetty 26 §:n 1 tai 5 momentissa tarkoitettu etuus tai tällaista etuutta on korotettu, eläkelaitos voi riippumatta siitä, mitä 74 §:ssä säädetään, asianosaista kuultuaan käsitellä asian uudelleen.

79 §

Sen estämättä, mitä 1 momentissa sääde-

tään, voidaan tämän lain mukainen etuus lukuun ottamatta eläkkeensaajien hoitotukea, ulosmitata puolisolle tai lapselle taikka vahingonkorvauksena lapselle maksettavan elatusavun perimiseksi.

91 a §

Mitä muualla laissa säädetään kansaneläkkeen perusosasta, pohjaosasta, tukiosasta, tukilisästä, lisäosasta sekä apu- ja hoitolisästä, on soveltuvin osin voimassa kansaneläkkeestä sekä tämän lain mukaisesta eläkkeensaajien hoitotuesta. Mitä tässä laissa säädetään kansaneläkkeestä, sovelletaan vastaavasti soveltuvin osin pohjaosaan ja lisäosaan.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Kun pohjaosa ja lisäosa muutetaan kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 4 momentin perusteella kansaneläkkeeksi, kansaneläkettä muodostettaessa voidaan käyttää Kansaneläkelaitoksen hallussa olevia kansaneläkkeen määrään vaikuttavia tietoja. Kansaneläkelaitoksella on oikeus oikaista kansaneläkkeen määrä, jos nämä tiedot muuttuvat 1 päivästä tammikuuta 1997.

Kansaneläke voidaan muuttaa tämän lain mukaiseksi ilman uutta päätöstä. Kirjallinen päätös annetaan kuitenkin pyynnöstä.

Jos henkilö saa kansaneläkettä tämän lain voimaan tullessa, ulkomailta maksettava etuus otetaan huomioon tämän lain 26 §:n 5 momentin mukaisesti, kun kansaneläkettä ensimmäisen kerran tarkistetaan 32 a §:n perusteella tämän lain voimassa ollessa tai kun kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 2

momentin toisessa virkkeessä tarkoitettu eläke muutetaan tämän lain mukaiseksi. Jos kansaneläke myönnetään tai tarkistetaan tämän lain voimaantuloa edeltävältä ajalta, otetaan ulkomailta maksettava etuus huomioon tämän lain voimaantulosta lukien, lukuun ottamatta tapauksia, joissa eläkkeen myöntämistä tai tarkistamista on haettu pohjoismaisen sosiaaliturvasopimuksen (SopS 81/81) 27 artiklan perusteella sanotun artiklan 2 kohdan mukaisessa määräajassa.

Pohjaosan saajalle, jonka pohjaosa korotetaan kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (103/82) 25 b §:n mukaisesti, lasketaan uusi lykkäyskorotusprosentti siten, että kansaneläkkeen määrä säilyy 1 päivänä tammikuuta 1997 aikaisemmin maksetun suuruisena. Eläkettä myöhemmin tarkistettaessa uudelleenlaskettua lykkäysprosenttia ei muuteta.

Jos henkilöllä on oikeus saada eläkkeensaajien hoitotukea tämän lain voimaan tullessa, maksetaan hoitotukea lain voimaantulon jälkeen, kuitenkin enintään siltä ajalta, jolle hoitotuki on myönnetty.

Vuodelta 1996 maksettavaan kansaneläkkeeseen sovelletaan kansaneläkelain 24 §:n 3 momenttia, 25 a §:ää, 26 §:n 9 ja 10 momenttia, 42 b §:n 3 momenttia ja 91 a §:ää sellaisena kuin ne ovat tämän lain voimaantullessa voimassa olleessa laissa.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 980

Laki**kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelain muuttamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

Ennen tämän lain voimaantuloa alkanut pohjaosa ja lisäosa maksetaan lain voimaan tullessa voimassa olleen lain mukaisena. Jos eläkkeeseen ei kuulu lisäosaa, pohjaosan täysi määrä on 2 316 markkaa vuodessa 1 päivästä tammikuuta 1996 taikka siitä ajankohdasta alkaen, josta lisäosa lakkaa. Tätä eläkkeen määrää pienennetään 1 päivästä helmikuuta 1997 lukien ja sen jälkeen kunkin vuoden helmikuun alusta 20 prosenttia. Valtioneuvosto voi alentaa edellä mainittua vähennystä sellaisilla eläkkeensaajilla, joilla arvioitun kokonaiseläkkeen nettomäärä pienenee sen vuoksi, että työntekijäin eläkelain 9 §:n ja kansaneläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain perusteella määrättyt indeksikorotukset yhteensä jäävät pienemmiksi kuin tässä momentissa tarkoitettujen kansaneläkkeiden vuotuisen vähennyksen määrä. Vastaavasti valtioneuvosto voi korottaa kyseistä vähennystä. Prosenttimäärä lasketaan kunkin vuoden hel-

mikuun alussa edellä sanotusta 2 316 markasta ottaen huomioon kansaneläkkeiden indeksisidonnaisuus. Edellä mainitulla tavalla menetellään myös, kun ennen tämän lain voimaantuloa alkanutta määräajaksi myönnettyä eläkettä jatketaan tai työttömyyseläke muutetaan työkyvyttömyyseläkkeeksi taikka työttömyys- tai työkyvyttömyyseläke muutetaan vanhuuseläkkeeksi. Pohjaosan muuttamisesta tämän voimaantulosäännöksen mukaiseksi 1 päivästä tammikuuta 1996 alkaen annetaan kirjallinen päätös vain pyynnöstä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*HE 189/1996
StVM 29/1996
EV 174/1996

2 460301A/138

N:o 981

Laki**eläkkeensaajien asumistukilain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetun eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 3 ja 4 momentti, 3 §:n 3 ja 4 momentti, 4 §:n 3 momentti, 5 §, 6 §:n 1 momentti, 2 momentin 2, 3 a ja 12 kohta ja 3 momentti, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 momentin 2 kohta, 8 a §, 10 §:n 1 momentti ja 14 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti, 5 §, 6 §:n 1 momentti ja 2 momentin 3 a kohta ja 8 §:n 1 momentin 2 kohta 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (106/90), 2 §:n 3 ja 4 momentti ja 8 a § 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (112/82), 3 §:n 3 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1492/95), 3 §:n 4 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (671/85), 4 §:n 3 momentti ja 6 §:n 3 momentti 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa (473/91), 6 §:n 2 momentin 2 kohta 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (127/88), 6 §:n 2 momentin 12 kohta 21 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (985/94), 7 §:n 1 momentti 31 päivänä tammikuuta 1995 annetussa laissa (119/95), 10 §:n 1 momentti 14 päivänä lokakuuta 1994 annetussa laissa (887/94) ja 14 §:n 1 momentti 8 päivänä marraskuuta 1996 annetussa laissa (830/1996) sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainituilla 26 päivänä heinäkuuta 1985 ja 9 päivänä helmikuuta 1990 annetuilla laeilla, uusi 4 ja 5 momentti, lakiin uusi 1 a § ja 8 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla sekä 18 päivänä kesäkuuta 1980 ja 20 päivänä joulukuuta 1982 annetuilla laeilla (455/80 ja 1086/82), uusi 6 momentti seuraavasti:

1 §

Asumiskustannusten alentamiseksi maksetaan tämän lain mukaan asumistukea Suomessa asuvalle henkilölle, joka on täyttänyt 65 vuotta. Samoin asumistukea maksetaan 16 vuotta täyttäneelle henkilölle, joka saa:

1) kansaneläkettä, rintamasotilaseläkettä tai perhe-eläkelain (38/69) mukaista leskeneläkettä;

2) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista tai muuta

vastaavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaan täyttä työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä tai työttömyyseläkettä;

3) kansanedustajain eläkelain (329/67) taikka valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/77) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, yksilöllistä varhaiseläkettä tai työttömyyseläkettä;

4) täyden työkyvyttömyyden perusteella myönnettyä lakisääteisen tapaturmavakuu-

HE 189/1996

StVM 29/1996

EV 174/1996

tuksen, liikennevakuutusta koskevien eri lakien tai sotilasvammalain mukaista jatkuvaa tapaturmaeläkettä, elinkorkoa, työkyvyttömyyseläkettä tai sellaista ansionmenetyksen korvausta, jota maksetaan, kun liikennevahingon sattumisesta on kulunut vuosi; taikka

5) edellä mainittuja etuuksia vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta.

— — — — —
 Jos 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu eläke muuttuu alle 65 vuoden iässä maksettavaksi vanhuuseläkkeeksi ja henkilö saa asumistukea välittömästi ennen vanhuuseläkkeen alkamista, jatketaan asumistuen maksamista niin kauan, kun asumistuen saamisen edellytykset muutoin täyttyvät.

Leskeneläkkeenä voidaan maksaa myös pelkästään asumistukea.

1 a §

Jos tätä lakia sovellettaessa tulee erikseen ratkaistavaksi kysymys siitä, onko henkilöä pidettävä Suomessa asuvana, asian ratkaisee kansaneläkelaitos sen mukaan kuin asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetussa laissa (1573/93) säädetään. Kansaneläkelaitoksen päätökseen saa hakea muutosta niin kuin mainitun lain 13 §:ssä säädetään.

2 §

— — — — —
 Asumistukea määrättäessä otetaan huomioon asumiskustannukset vain yhdestä, vakinaiseksi katsottavasta, Suomessa sijaitsevasta asunnosta.

Jos vuokranantaja on asumistuen hakijan tai hänen puolisonsa lähisukulainen tai lähiomainen tai jos vuokra ilmeisesti ylittää paikkakunnalta vastaavanlaisesta asunnosta yleensä maksettavan vuokran tai jos asunnon koko huomattavasti ylittää asumistuen hakijan ja hänen perheensä tarpeen taikka jos asumiskustannuksista voidaan katsoa hänen ja hänen perheensä lisäksi muunkin henkilön vastaavan, voidaan asumistukea määrättäessä asumiskustannuksiksi lukea vain se osa, jota olosuhteet huomioon ottaen voidaan pitää kohtuullisena.

3 §

— — — — —
 Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain ne asumiskustannusten enimmäismäärät, jotka

otetaan huomioon asumistukea määrättäessä. Enimmäismäärät vahvistetaan asunnon sijaintipaikkakunnan perusteella. Edellä mainittuja enimmäismääriä korotetaan 20 prosentilla, jos asumistuen hakijan luona asuu vähintään yksi lapsi ja 40 prosentilla, jos hänen luonaan asuu vähintään kolme lasta. Lapsella tarkoitetaan 16 vuotta nuorempaa asumistuen hakijan tai hänen puolisonsa lasta tai sellaista kasvattilasta, jonka toimeentulosta hän tai hänen samassa taloudessa asuva puolisonsa huolehtii.

Jos molemmilla puolisoilla on oikeus 1 §:n perusteella asumistukeen, määrätään heille yhteinen asumistuki, joka maksetaan puoliksi kummallekin ottaen kuitenkin huomioon, mitä 5 §:ssä säädetään. Asumistuen puolikkaasta on tällöin voimassa, mitä asumistuesta on säädetty. Jos puolisoista toiselle maksetaan kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä ja toisella on oikeus asumistukeen 1 §:n perusteella, maksetaan asumistuki kokonaan viimeksi mainitulle puolisolle sen kuukauden loppuun saakka, jona varhennettua vanhuuseläkettä saava täyttää 65 vuotta.

4 §

— — — — —
 Lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 19 046 markkaa. Naimisissa olevalla henkilöllä, jonka puolisoilla ei ole oikeutta asumistukeen, lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä puolisoitten vuositulon osasta, joka ylittää 27 916 markkaa. Jos molemmilla puolisoilla on oikeus asumistukeen tai toisella puolisoilla on oikeus asumistukeen ja toinen saa alle 65-vuotiaalle maksettavaa kansaneläkelain mukaista varhennettua vanhuuseläkettä, lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä puolisoitten vuositulon osasta, joka ylittää 30 592 markkaa. Jos henkilö tai toinen puolisoista saa perhe-eläkelain mukaista leskeneläkettä, lisäomavastuu on 40 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 16 370 markkaa tai puolisoitten siitä vuositulon osasta, joka ylittää 25 240 markkaa.

5 §

Jos toinen asumistukeen oikeutetuista puolisoista saa perhe-eläkelain mukaista leskeneläkettä, kummallekin puolisolle maksettava asumistuen puolikas määrätään erikseen

ottaen huomioon, mitä 4 §:n 3 momentissa säädetään.

6 §

Vuositulolla tarkoitetaan sitä tosiasiallista tuloa, jota henkilön tai, jos hän on naimisissa, puolisoiden voidaan kohtuullisen arvion mukaan edellyttää jatkuvasti vuosittain saavan, lisätyn kahdeksalla prosentilla siitä määrästä, jolla henkilön omaisuuden arvo ylittää 36 000 markkaa tai, jos hän on naimisissa, jolla puolisoiden omaisuuden arvo ylittää 57 600 markkaa. Vuosituloon lisätään kansaneläkkeen ja leskeneläkkeen täydennysmäärän sekä rintamasotilaseläkkeen vuotuiset määrät sen ajankohdan mukaisina, josta lukien asumistuki myönnetään tai tarkistetaan. Rintamasotilaseläkkeensaajan tai jos hän on naimisissa, hänen ja hänen puolisonsa vuositulosta vähennetään 6 190 markkaa.

Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:

2) kansaneläkelain mukaista eläkkeensaajien hoitotukea.

3 a) perhe-eläkelain mukaista perusmäärää;

12) 2, 3, 4, 4 a eikä 5—11 kohdassa tarkoitettua etuutta vastaavaa ulkomailta maksettavaa etuutta.

Vuosituloa arvioitaessa omaisuudeksi ei lueta henkilön omassa käytössä olevaa asuntoa eikä vuositulon vähennykseksi tällaisen asunnon hankkimiseksi tai kunnostamiseksi otettujen velkojen korkoja.

7 §

Asumistukea ei makseta jatkuvassa julkisessa laitoshoidossa tai sitä vastaavassa hoidossa (*laitoshoito*) olevalle asumistuen saajalle siltä ajalta, jonka hoito kestää yli yhdeksän kuukautta.

8 §

Asumistuen määrä tarkistetaan:

2) kun asumistuen saajan puoliso täyttää 1 §:n mukaiset edellytykset tai ne lakkaavat tai kun perhesuhteet muuttuvat; tai

Asumistuki lakkautetaan, jos asumistuen saajan 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu etuus lakkaa, ei kuitenkaan työkyvyttömyyseläk-

keen tai työttömyyseläkkeen muuttuessa vanhuuseläkkeeksi.

8 a §

Asumistuki voidaan joko määrääjäksi tai pysyvästi evätä tai sitä voidaan vähentää siltä, joka on lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa siinä määrin, että se on vaikuttanut hänen oikeuteensa saada asumistuki tai olenaisesti asumistuen määrään. Näin menetellään vain siinä tapauksessa, että hän on tienynyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että tämä toimenpide voi vaikuttaa asumistukeen. Sama koskee henkilöä, joka asumistuen määräämistä varten tehdyssä hakemuksessa tai ilmoituksessa on tahallisesti antanut vääriä tietoja asumistukeen vaikuttavista omista tai puolisonsa tuloista tai omaisuudesta taikka asumiskustannuksista, ja joka tämän vuoksi on saanut asumistukea aiheetta tai määrältään liian suurena.

Jos lainvoimainen päätös, jolla asumistuki 1 momentin perusteella on evätty tai sitä vähennetty, myöhemmin havaitaan henkilölle kohtuuttomaksi, eläkelaitos voi oikaista päätöksen.

10 §

Kansaneläkelaitoksen eläkkeensaajien asumistukea koskevaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta tarkastuslautakunnalta kirjallisella valituksella. Tarkastuslautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla muutoin kuin takaisinperinnän osalta.

14 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 28 §:ssä, 31 §:n 2 momentissa, 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40, 42, 43, 43 a, 44—46, 67, 69, 74 b, 74 c ja 75 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa, 80—83 ja 84—86 §:ssä, 88 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 88 a §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Asumistuki, jota maksetaan tämän lain voimaan tullessa, muutetaan tämän lain mukaiseksi, kun asumistukea seuraavan kerran

tarkistetaan 8 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Tarkistusta ei kuitenkaan tehdä tämän lain 6 §:n 1 momentista johtuvan vuositulojen muutoksen tai 4 §:ssä tarkoitettujen tulorajojen muutosten vuoksi.

Asumistukea määrättäessä vuosituloksi ei lueta kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 5 ja 6 momentin mukaisesti maksettavaa puolisolisää eikä lapsikorotusta eikä perhe-eläkelain muuttamisesta annetun lain (947/92) voi-

maantulosäännöksen 2 momentin mukaisesti maksettavaa koulutustukea.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 982

Laki**perhe-eläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/69) 15 c ja 15 e § sellaisina kuin ne ovat 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (105/82),

muutetaan 14 §, 15 a §, 15 b §:n 1 momentti, 3 momentin 11 ja 12 kohta ja 5 ja 6 momentti, 15 d §:n 1, 3 ja 4 momentti, 15 g §:n 2 momentin johdantokappale, 16, 17 ja 18 §, 21 §:n 4 momentti, 29 §, 30 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 32 §:n 2 momentti, 32 a § ja 37 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 14, 16 ja 18 §, 30 §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti sekä 32 §:n 2 momentti 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (104/90), 15 a § muutettuna mainitulla 5 päivänä helmikuuta 1982 annetulla lailla sekä 8 päivänä maaliskuuta 1991 ja 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetuilla laeilla (472/91 ja 548/93), 15 b §:n 1 momentti mainitussa 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa, 15 b §:n 3 momentin 11 kohta ja 15 g §:n 2 momentin johdantokappale mainitussa 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa, 15 b §:n 3 momentin 12 kohta ja 21 §:n 4 momentti 21 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (982/94), 15 b §:n 5 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1493/95), 15 b §:n 6 momentti, 15 d §:n 3 ja 4 momentti ja 32 a § mainitussa 8 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa laissa, 15 d §:n 1 momentti 22 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (1055/83), 17 § muutettuna mainituilla 8 päivänä maaliskuuta 1991 ja 9 päivänä helmikuuta 1990 annetuilla laeilla, 29 § muutettuna viimeksi mainitulla lailla ja mainitulla 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla sekä 37 §:n 1 momentti 8 päivänä marraskuuta 1996 annetussa laissa (828/1996), ja

lisätään lakiin uusi 34 a ja 38 a § seuraavasti:

14 §

Leskelle, jonka oikeus eläkkeeseen 13 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan lakkaa, maksetaan, jos hän on saanut leskeneläkettä yli vuoden ajalta, kertasuoritukseen ne eläke-erät, jotka hänellä olisi ollut oikeus saada seuraavalta vuoden pituiselta ajalta. Kertasuorituksen perusteena käytetään sitä kuukausieläkettä, joka leskellä oli viimeksi oi-

keus saada. Kertasuoritukseen ei sisällytetä asumistukea.

15 a §

Lesken alkueläkkeen ja 9 b §:n 1 kohdan mukaisen jatkoeläkkeen muodostavat perusmäärä, täydennysmäärä ja asumistuki. Muutoin leskeneläkkeen muodostavat täydennysmäärä ja asumistuki.

Perusmäärä on 2 676 markkaa vuodessa.

Täysimääräinen täydennysmäärä on ensimmäisessä kuntaryhmässä 12 504 markkaa ja toisessa 11 856 markkaa vuodessa.

Jos eläkkeensaaja on naimisissa, täysimääräinen täydennysmäärä on ensimmäisessä kuntaryhmässä 10 632 markkaa ja toisessa kuntaryhmässä 10 080 markkaa vuodessa.

Täydennysmäärä myönnetään sen kuntaryhmän mukaisena, johon se kunta kuuluu, jossa leski asuu täydennysmäärän alkamisajankohtana. Ulkomailla asuvalle täydennysmäärä maksetaan toisen kuntaryhmän mukaisena.

Valtioneuvosto jakaa kunnat elinkustannusten kalleuden mukaan kahteen ryhmään enintään kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

Asumistuki määräytyy eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) mukaisesti.

Leskeneläkkeen perusmäärää ja täydennysmäärää ei myönnetä, jos niiden yhteismäärä olisi pienempi kuin 30 markkaa kuukaudessa.

15 b §

Leskeneläkkeen täysimääräisestä täydennysmäärästä vähennetään 50 prosenttia siitä vuositulon osasta, joka ylittää 1 460 markkaa.

—————
 Vuosituloksi ei kuitenkaan lueta:
 —————

11) kansaneläkelain mukaista eläkkeensaajien hoitotukea, vammaistukilain (124/88) mukaista vammaistukea tai rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää; eikä

12) ulkomailta maksettavaa eläkettä ja korvausta, mikäli Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista niin johtuu.

—————
 Jos leski on välittömästi ennen leskeneläkkeen täydennysmäärän myöntämistä saanut rintamasotilaseläkettä tai sellaista kansaneläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden ja perhe-eläkkeiden indeksidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Etuuden määräytymisperusteen ei

katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet.

Sen estämättä, mitä tässä pykälässä säädetään, alkueläkkeenä maksettava täydennysmäärä on aina ensimmäisessä kuntaryhmässä vähintään 43 prosenttia ja toisessa kuntaryhmässä vähintään 40 prosenttia 15 a §:n 3 tai 4 momentissa mainitusta täysimääräisestä täydennysmäärästä.

15 d §

Poiketen siitä, mitä 15 b §:ssä säädetään, ennen 1 päivää heinäkuuta 1975 sattuneeseen eläketapahtumaan perustuva

1) työntekijäin eläkelain, maatalousyrittäjien eläkelain tai yrittäjien eläkelain (468/69) vähimmäisehtojen mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke,

2) lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) tai merimieseläkelain mukainen vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke,

3) maatalousyrittäjien eläkelain mukainen sukupolvenvaihdoseläke sekä

4) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin 3—9 kohdassa tarkoitettu vanhuus-, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke siltä osin kuin se ei ylitä kunkin eläkkeen osalta sen perusteena olevasta palkasta 1/9 prosenttia jokaiselta eläkettä määrättäessä huomioon otetulta kuukaudelta, ei kuitenkaan useammalta kuin 360 kuukaudelta,

luetaan leskeneläkkeen täydennysmäärää määrättäessä tuloksi siten, että lesken saaminen edellä tarkoitettujen eläkkeiden tai eläkkeen osien yhteismäärästä otetaan huomioon enintään 15 130 markkaa vuodessa. Muilta osin 4 kohdassa tarkoitettu eläke luetaan kokonaisuudessaan täydennysmäärätuloksi.

—————
 Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista markkamääristä vähennetään lesken saamien muiden täydennysmäärään vaikuttavien tulojen määrä, ja näin saatuun markkamäärään lisätään se osa, jolla tulot ylittävät 5 700 markkaa.

Mitä 1—3 momentissa säädetään, sovelletaan myös silloin, kun täydennysmäärää määrättäessä luetaan tuloksi ennen 1 päivää tammikuuta 1983 alkaneet sotilasvammalain

mukainen elinkorko ja huoltoeläke sekä luopumiseläkelain (16/74) mukainen luopumiseläke.

15 g §

Jos edunjättäjä ei ollut asunut Suomessa 1 momentissa säädettyä aikaa, leskeneläkkeen määrä suhteutetaan aikaan, jonka edunjättäjä oli asunut Suomessa, kertomalla perusmäärän ja erikseen täysimääräisen täydennysmäärän määrä suhteutuskertoimella. Suhteutuskerroin saadaan jakamalla aika, jonka edunjättäjä oli asunut Suomessa:

16 §

Kun leskeneläkkeensaaja on kuuden kuukauden ajan yhdenjaksoisesti asunut kunnassa, joka kuuluu eri kuntaryhmään kuin se kunta, jonka kalleusryhmän mukainen hänen eläkkeensä täydennysmäärä on, täydennysmäärä muutetaan seuraavan kuukauden alusta sen kuntaryhmän mukaiseksi, johon kuuluvassa kunnassa hän silloin asuu.

17 §

Jos leskeneläkkeen täydennysmäärään vaikuttavat tulot ovat nousseet vähintään 2 000 markkaa verrattuna siihen vuosituloon, jonka perusteella täydennysmäärä on määrätty, täydennysmäärä on vastaavasti oikaistava tai se on lakkautettava. Täydennysmäärän määrä oikaistaan myös eläkkeensaajan hakemuksesta, jos täydennysmäärään vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut siihen korottavasti vaikuttava muutos. Jos täydennysmäärän korottamisen edellytykset ovat eläkelaitoksen tiedossa, korotus voidaan myöntää hakemuksettakin.

Jos leskeneläkkeen täydennysmäärää määrättäessä on otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta, täydennysmäärää uudelleen määrättäessä tuloksi entisen suuruisena, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu perhe-eläkeiden indeksisidonnaisuudesta.

Jos eläkkeensaaja solmii avioliiton tai avioliitto purkautuu, leskeneläkkeen täydennysmäärän määrää on oikaistava tai täydennysmäärä lakkautettava. Lisäksi sovelletaan,

mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, jos täydennysmäärään vaikuttavat tulot ovat muuttuneet.

18 §

Leskeneläkkeen täydennysmäärä voidaan määrääjäksi tai pysyvästi evätä tai sitä voidaan vähentää, jos eläkkeensaaja on:

1) lahjoittanut omaisuuttaan tai muulla tavalla heikentänyt taloudellista asemaansa siinä määrin, että se on vaikuttanut hänen oikeuteensa saada eläkkeen täydennysmäärä tai olennaisesti vaikuttanut täydennysmäärän määrään, ja jos hän on tiennyt tai hänen olisi pitänyt tietää, että tämä toimenpide voi vaikuttaa täydennysmäärään; taikka

2) täydennysmäärän määräämistä varten tehdyssä hakemuksessa tai ilmoituksessa tahallisesti antanut vääriä tietoja täydennysmäärään vaikuttavista tuloista tai omaisuudesta ja tämän vuoksi saanut täydennysmäärää aiheetta tai määrältään liian suurena.

Jos lainvoimainen päätös, jolla eläkkeen täydennysmäärä 1 momentin perusteella on evätty tai sitä vähennetty, myöhemmin havaitaan eläkkeensaajalle kohtuuttomaksi, eläkelaitos voi oikaista päätöksen.

21 §

Leskellä ei ole oikeutta leskeneläkkeeseen, jos hän saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkettä, varhennettua vanhuuseläkettä tai rintamasotilaseläkelain (119/77) mukaista rintamasotilaseläkettä taikka ulkomailta maksettavaa vastaavaa eläkettä. Mainittua eläkettä saavalle leskelle maksetaan kuitenkin alkueläkettä se määrä, jolla alkueläke olisi suurempi kuin mainittu eläke, asumistuki ja ylimääräinen rintamalisä. Eläkkeeseen kuuluvana ei tällöin pidetä kansaneläkelain 30 a §:n mukaista eläkkeensaajien hoitotukea eikä rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää.

29 §

Lesken alkueläkkeeseen kuuluu perusmäärä, täydennysmäärä ja asumistuki. Sama koskee lesken jatkoeläkettä, kun:

1) leskellä on alle 18-vuotias yhteinen lapsi edunjättäjän kanssa; tai

2) lesken kanssa samassa taloudessa asuu alle 18-vuotias lesken tai edunjättäjän lapsi,

joka on asunut samassa taloudessa jo edunjättäjän kuollessa.

Muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa lesken jatkoeläkkeeseen kuuluu täydennysmäärä ja asumistuki.

Leskeneläkkeen perusmäärästä, täydennysmäärästä ja asumistuesta on voimassa, mitä 15 a §:n 2—8 momentissa ja 15 g §:ssä säädetään.

30 §

Leskeneläkkeen täydennysmäärä määräytyy 15 b, 15 d ja 15 f §:n mukaan. Eläkkeensaajan työtulosta otetaan kuitenkin vuosituloa määrättäessä huomioon vain 60 prosenttia. Työtuloksi katsotaan palkkatulo sekä se osa liike- ja ammattitulosta tai maataloutesta taikka muusta ansiotoiminnasta saadusta tulosta, jota on pidettävä kohtuullisena korvauksena edellä tarkoitettussa ansiotoiminnassa suoritetusta työstä. Työtuloksi katsotaan myös

Täydennysmäärän tarkistamisesta on voimassa, mitä 16—18 §:ssä säädetään.

32 §

Jos samalta ajalta, jolta edunsaajalle myöhemmin myönnetään kansaneläke, on maksettu perhe-eläkettä, pidetään viimeksi mainittua kansaneläkkeen, eläkkeensaajien asumistuen ja ylimääräisen rintamalisän osasuorituksena. Tätä säännöstä sovellettaessa kansaneläkkeenä ei pidetä kansaneläkelain 30 a §:n mukaista hoitotukea eikä rintamasotilaseläkelain mukaista rintamalisää.

32 a §

Jollei naimisissa olevalla leskeneläkkeensaajalla ole yhteistä taloutta puolisonsa kanssa, hänen täydennysmääräänsä määrättäessä sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään sellaisen eläkkeensaajan täydennysmäärästä, joka ei ole naimisissa.

Jos mies ja nainen avioliittoa solmimatta jatkuvasti elävät yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa, heidän täydennysmääräänsä määrättäessä voidaan soveltaa, mitä tässä laissa säädetään puolisoista.

34 a §

Jos leskeneläkkeensaaja on kansaneläkelain 42 a §:ssä tarkoitettu hoidossa, täy-

dennysmäärästä ei siltä ajalta, kun hoito kestää yli kolme kuukautta, makseta sitä osaa, joka ylittää ensimmäisessä kuntaryhmässä 43 prosenttia ja toisessa kuntaryhmässä 40 prosenttia 15 a §:n 3 momentissa mainitusta täysimääräisestä täydennysmäärästä ja saman pykälän 4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa siinä mainitusta täysimääräisestä täydennysmäärästä. Tätä ei kuitenkaan sovelleta, jos leskeneläkkeensaajalle maksetaan eläkkeensaajien asumistukilain mukaista asumistukea.

37 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 67, 69, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 b, 74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä säädetään. Jos lapseneläkkeen saaja ei ole ennen eläkkeen alkamista asunut Suomessa kansaneläkelain 41 §:ssä edellytettyä 10 vuoden aikaa, eläke voidaan ulkomailla asumisen estämättä maksaa, jos lapsen huoltaja täyttää asumisvaatimuksen.

38 a §

Mitä tässä laissa tai muualla laissa säädetään leskeneläkkeen perusmäärästä ja täydennysmäärästä on soveltuvin osin voimassa leskeneläkkeen pohjaosasta ja lisäosasta. Mitä muualla laissa säädetään leskeneläkkeen pohjaosasta ja lisäosasta, sovelletaan vastaavasti soveltuvin osin leskeneläkkeen perusmäärään ja täydennysmäärään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tämän lain 17 §:ää sovelletaan, kun leskeneläkkeen täydennysmäärään vaikuttavissa tuloissa on tapahtunut tämän lain voimassa ollessa muutos verrattuna siihen tuloon, jonka perusteella eläke on määrätty. Muutoksen määrää laskettaessa otetaan huomioon myös ennen tämän lain voimaantuloa tapahtuneet tulonmuutokset.

Jos leski saa leskeneläkettä tämän lain voimaan tullessa, ulkomailta maksettava etuus otetaan huomioon tämän lain 15 b §:n 3 momentin 12 kohdan mukaisesti, kun leskeneläkettä ensimmäisen kerran tarkistetaan 17 §:n perusteella tämän lain voimassa ollessa. Jos leskeneläke myönnetään tai tarkistetaan tä-

män lain voimaantuloa edeltävältä ajalta, otetaan ulkomailta maksettava etuus huomioon tämän lain voimaantulosta lukien 17 §:n 1 momenttia soveltamatta.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat kansaneläkeindeksin sitä pistelukua,

jonka mukaan vuoden 1981 maaliskuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 983

Laki**rintamasotilaseläkelain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/77) 1 §:n 4 momentti, 8 §:n 2 momentti, 8 §:n 3 momentin 2 kohta, 9 §, 9 a §:n 2 momentti, 9 b § ja 17 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 4 momentti ja 8 §:n 3 momentin 2 kohta 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (125/88), 8 §:n 2 momentti 5 päivänä helmikuuta 1982 annetussa laissa (106/82), 9 § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1980, 25 päivänä heinäkuuta 1986 ja 4 päivänä joulukuuta 1987 annetuilla laeilla (1085/80, 589/86 ja 938/87), 9 a §:n 2 momentti 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1494/95), 9 b § 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa laissa (551/93) ja 17 §:n 1 momentti 8 päivänä marraskuuta 1996 annetussa laissa (829/1996), seuraavasti:

1 §

Rintamasotilaseläkettä ei makseta rintamasotilaille eikä rintamapalvelukseen osallistuneelle henkilölle, joka saa kansaneläkettä tai perhe-eläkelain (38/69) mukaista leskeneläkkeen jatkoeläkettä. Jos rintamasotilaseläke myönnetään samalta ajalta, jolta on maksettu kansaneläkettä tai perhe-eläkettä taikka rintamalisää tai ylimääräistä rintamalisää, pidetään viimeksi mainittuja rintamasotilaseläkkeen ennakkosuorituksena.

8 §

Jos eläkkeenhakija on välittömästi ennen rintamasotilaseläkkeen myöntämistä saanut tai jos hänen puolisonsa saa rintamasotilaseläkettä tai sellaista kansaneläkettä, jonka suuruutta määrättäessä on vuositulona joko kokonaan tai osittain otettu huomioon muun lain tai asetuksen tai julkisen eläkesäännön mukainen eläke taikka sitä vastaava jatkuva suoritus tai korvaus, tämä luetaan tuloksi entisen määräisenä, kuitenkin ottaen huomioon, mitä johtuu kansaneläkkeiden ja rintamasotilaseläkkeen indeksisidonnaisuudesta. Näin menetellään, jos etuuden määräytymisperusteissa ei ole tapahtunut muutosta. Sa-

moin menetellään, kun rintamapalvelukseen osallistunut henkilö on välittömästi ennen rintamasotilaseläkkeen alkamista saanut leskeneläkettä, johon kuuluu täydennysmäärä. Etuuden määräytymisperusteen ei katsota muuttuneen sen vuoksi, että työttömyyseläke on muuttunut työkyvyttömyyseläkkeeksi tai jompikumpi näistä eläkkeistä on muuttunut vanhuuseläkkeeksi, elleivät eläkkeen määrään vaikuttavat perusteet tämän vuoksi ole muuttuneet.

Vuosituloksi ei lueta:

2) kansaneläkelain mukaan maksettavaa kansaneläkettä eikä eläkkeensaajien hoitotukea;

9 §

Henkilölle, jolle on annettu rintamasotilastunnus, rintamapalvelustunnus tai rintamastunnus ja joka ei saa tämän lain mukaista rintamasotilaseläkettä, maksetaan rintamalisää 852 markkaa vuodessa. Ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle, joka ei saa kansaneläkettä, rintamalisä maksetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/88) perusteella.

Samoin edellytyksin kuin 1 momentissa

säädetään, rintamalisä ja ylimääräinen rintamalisä myönnetään sellaiselle henkilölle, joka Suomen kansalaisena on osallistunut vuoden 1918 sotaan ja saanut siitä veteraanitunnuksen siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

9 a §

Ylimääräinen rintamalisä on 25 prosenttia siitä maksettavasta kansaneläkkeen osasta, joka ylittää 3 868,32 markkaa vuodessa. Jos kansaneläke on kansaneläkelain 25 a §:n mukaan lykätty tai varhennettu, korotetaan mainittua markkamäärää lykkäysprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla. Sotilasvammalain mukaista elinkorkoa saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy kuitenkin sen suuruudesta kansaneläkkeen sanottujen markkamäärien ylittävstä osasta, joka maksettaisiin, jos mainittua elinkorkoa ei olisi otettu huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ulkomailta maksettavaa eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy sen suuruisen kansaneläkkeen sanottujen markkamäärien ylittävstä osasta, joka maksettaisiin, jos mainitut tulot otettaisiin huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 20 markan suuruisena.

9 b §

Jos ylimääräisen rintamalisän saajalle maksettavaa kansaneläkettä on oikaistava tai kansaneläke on lakkautettava taikka jos hänelle myönnetään ulkomailta eläke tai siihen rinnastettava jatkuva etuus tai tällaisen eläkkeen tai etuuden määrässä tapahtuu muu kuin indeksidonnaisuudesta johtuva muutos, ylimääräisen rintamalisän määrä on vas-

taavasti oikaistava tai se on lakkautettava. Jos sotilasvammalain mukaisen elinkoron saaja ei saa kansaneläkettä tai jos se määräytyy kansaneläkelain 25 b §:n mukaisesti, ylimääräinen rintamalisä on oikaistava tai lakkautettava samoin edellytyksin kuin kansaneläke. Ylimääräinen rintamalisä on oikaistava myös silloin, kun sotilasvammalain mukaisen elinkoron saajalle myönnetään kansaneläke.

17 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 35, 37—39, 39 a, 39 b, 40—42, 43, 44—46, 67, 69, 73, 73 a, 73 b, 74, 74 a—74 c, 75, 79—83, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56) säädetään. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä noudatetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 26 §:n 7 momentissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Rintamasotilaseläkettä määrättäessä vuosituloksi ei lueta kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 5 ja 6 momentin mukaisesti maksettavaa puolisolisiä eikä lapsikorotusta.

Tämän lain 9 §:ssä säädetty markkamäärä vastaa virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan lokakuussa 1976 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Tämän lain 9 a §:n 2 momentissa säädetty markkamäärät vastaavat sitä kansaneläkeindeksin pistelukua, jonka mukaan vuoden 1986 tammikuussa maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 984

Laki**ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaille maksettavasta rintamalisästä 25 päivänä marraskuuta 1988 annetun lain (988/88) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 1 momentti ja 5 §:n 2 momentti, seuraavasti:

1 §

Ulkomailla asuvalla rintamasotilaalla ja rintamapalvelukseen osallistuneella henkilöllä on oikeus rintamalisään sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

hemmin myönnetään rintamasotilaseläkelain mukainen rintamalisä, on maksettu tässä laissa tarkoitettua rintamalisää, pidetään rintamalisää rintamasotilaseläkelain mukaisen rintamalisän ja kansaneläkkeensaajalle maksettavan ylimääräisen rintamalisän ennakosuorituksena.

2 §

Rintamalisä myönnetään ulkomailla asuvalle Suomen tai ulkomaan kansalaiselle, joka ei saa kansaneläkelain (347/56) mukaista kansaneläkettä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Ennen tämän lain voimaantuloa alkanut tämän lain mukainen rintamalisä maksetaan edelleen tämän lain mukaisena siihen saakka, kun henkilö hakemuksestaan alkaa saada rintamasotilaseläkelain (119/77) mukaista rintamalisää.

5 §

Jos samalta ajalta, jolta henkilölle myö-

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 985

Laki**vammaistukilain 1 ja 8 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/88) 1 §:n 1 momentti ja 8 §, sellaisena kuin niistä 8 § on 8 päivänä marraskuuta 1996 annetussa laissa (831/1996), seuraavasti:

1 §
 Suomessa asuvalla 16—64-vuotiaalla henkilöllä, joka ei saa

1) kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, tai eläkkeensaajien hoitotukea, taikka

2) työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien mukaista tai muuta vastaavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaan täyttä työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä; tai

3) kansanedustajain eläkelain (329/67) tai valtioneuvoston jäsenen oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä annetun lain (870/77) mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai yksilöllistä varhaiseläkettä,

on oikeus sairaudesta tai vammasta

johtuvan avuntarpeen, haitan ja erityiskustannusten perusteella saada vammaistukea sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

8 §

Jollei tässä laissa toisin säädetä, noudetaan soveltuvin osin lisäksi, mitä kansaneläkelain 1 d, 23, 35—39, 39 b, 40, 42, 43, 44—46, 67, 69 ja 75 §:ssä, 79 §:n 1 ja 4 momentissa sekä 80—83, 83 a, 84—86, 88 ja 88 a §:ssä sekä kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1997.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 986

Laki**sotilasavustuslain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/93) 8 §:n 2—4 momentti, 9 §:n 2 momentti ja 11 §:n 1 momentin 7 ja 8 kohta sekä
lisätään 11 §:n 1 momenttiin uusi 9 kohta, jolloin nykyinen 9 kohta siirtyy 10 kohdaksi seuraavasti:

8 §

Perusavustus

Perusavustuksen täysi määrä kuukautta kohden on määrältään yksinäiselle henkilölle paikkakunnalla maksettavan täyden kansaneläkkeen suuruinen. Avustus määräytyy porrastetusti hakijana olevan asevelvollisen omaisen ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen perheenjäsentensä lukumäärän mukaan. Täysimääräinen perusavustus on ensimmäiselle perheenjäsenelle 100, toiselle 50 ja kolmannelle sekä sitä useammalle perheenjäsenelle 30 prosenttia edellä mainitusta määrästä.

Ulkomailla asuvalle asevelvollisen omaiselle perusavustus määräytyy yksinäiselle henkilölle toisessa kuntaryhmässä maksettavan täyden kansaneläkkeen perusteella.

Perusavustuksen määrää tarkistetaan samasta ajankohdasta ja samassa suhteessa kansaneläkkeen tarkistamisen kanssa.

9 §

Asumisavustus

Asumismenoiksi luetaan vuokra, vastike ja kiinteistön hoitomenot sekä erikseen maksettavat lämmityskustannukset, vesimaksut ja sähköstä ja kaasusta aiheutuvat kustannukset. Lisäksi asumismenoiksi luetaan oman asunnon hankkimista tai kunnostamista taikka asumisoikeusmaksun maksamista varten otettujen henkilökohtaisten lainojen vuotuiset korot ja aravalain (1189/93) tai asuntotuotantolain (247/66) nojalla myönnettyjen lainojen vuosimaksut. Asumismenot otetaan huomioon siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää.

11 §

Huomioon otettavat tulot ja varat

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon hakijan ja hänen 4 §:ssä tarkoitettujen

perheenjäsentensä palvelusaikana käytettävissä olevat tosiasialliset tulot. Myönnettäessä avustusta 10 a §:n nojalla ei näiden perheenjäsenten tuloja oteta huomioon. Tuloina ei oteta huomioon:

7) sairausvakuutuslain mukaista asevelvollisen isyysrahaa;

8) asevelvollisuuslain mukaista asevelvollisen päivärahaa;

9) asumistukilain (408/75) mukaista asumistukea; tai

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Sen estämättä, mitä 8 §:n 4 momentissa säädetään, tarkistusta perusavustuksen määrään ei tehdä vuosina 1997 ja 1998.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 987

Laki
kuntoutusrahalain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 annetun kuntoutusrahalain (611/91) 16 §:n 2 momentti sekä
muutetaan 18 §:n 2 momentti ja 27 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä 18 §:n 2 momentti on 28 päivänä marraskuuta 1994 annetussa laissa (1065/94), seuraavasti:

18 §
Yhteensovitus

— — — — —
Jos kuntoutuja saa korvausta ammatillisena kuntoutuksena järjestetyn koulutuksen tai siihen liittyvän harjoittelun ajalta säännöllisesti muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua ansionmenetykskorvausta tai muuta toimeentuloa turvaavaa tuloa, vähennetään samalta ajalta maksettavasta kuntoutusrahasta mainitut tulot ja korvaukset siltä osin kuin niiden määrä yhteensä ylittää lukukauden ajalta laskettuna keskimäärin yksinäiselle henkilölle maksettavan hänen asuinkuntansa kuntaryhmän mukaisen täysimääräisen kansaneläkkeen määrän kuukaudessa. Tässä momentissa säädettyä yhteensovitusta ei sovelleta kuntoutusrahaan, joka 21 §:n nojalla maksetaan työnantajalle.
— — — — —

27 §
Maksaminen

— — — — —
Jos henkilölle kuntoutusrahana kuukaudesta maksettava erä olisi pienempi kuin 17 §:n mukaan päivää kohti laskettava vähimmäismäärä, ei kuntoutusrahaa makseta.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Kuntoutusrahalain 16 §:ssä tarkoitettuna kansaneläkkeenä otetaan huomioon myös kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 6 momentin mukaisesti maksettava lapsikorotus.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

HE 189/1996
StVM 29/1996
EV 174/1996

4 460301A/138

N:o 988

Laki

kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kansaneläkelaiissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain muuttamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1496/95) voimaantulosäännöksen 2 momentti seuraavasti:

— — — — —
Kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain (1491/95) voimaantulosäännöksen 5 ja 6 momentin perusteella maksettavia puolisolisiä ja lapsikorotuksia ei kuitenkaan koroteta tai alenneta kansaneläkelaiissa säädettyjen

eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain 1 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 989

Laki**asumistukilain 1 ja 2 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä kesäkuuta 1975 annetun asumistukilain (408/75) 1 §:n 1 momentti ja 2 §:n 3 ja 4 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetussa laissa (652/90) ja 2 §:n 3 ja 4 kohta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1497/95), sekä
lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 13 päivänä helmikuuta 1987 annetulla lailla (154/87) ja mainitulla 16 päivänä heinäkuuta 1990 annetulla lailla, uusi 4 momentti seuraavasti:

1 §

Asumistukea voidaan valtion varoista myöntää ruokakunnalle Suomessa sijaitsevan, vakinaiseksi katsottavan vuokra-asunnon tai omistusasunnon asumismenojen vähentämiseksi siten kuin tässä laissa säädetään. Mitä tässä laissa tai sen nojalla annettussa asetuksessa taikka valtioneuvoston päätöksessä säädetään vuokra-asunnosta, sovelletaan myös asumisoikeusasunnoista annettussa laissa (650/90) tarkoitettuun asumisoikeusasuntoon.

Ruokakuntaan pysyvästi kuuluvaksi henkilöksi katsotaan vain Suomessa asuva henkilö.

2 §

Tämän lain mukaista asumistukea ei myönnetä:

3) yhden henkilön ruokakunnalle, jos asianomainen henkilö täyttää eläkkeensaajien asumistukilain (591/78) 1 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajien asumistuen saamiseen:

4) kahden henkilön ruokakunnalle, joka muodostuu aviopuolisoista tai keskenään avioliitonomaisissa olosuhteissa avioliittoa solmimatta jatkuvasti yhteistaloudessa elävistä henkilöistä ja johon kuuluva henkilö täyttää eläkkeensaajien asumistukilain 1 §:n mukaiset edellytykset eläkkeensaajien asumistuen saamiseen; eikä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*HE 189/1996
StVM 29/1996
EV 174/1996

N:o 990

Laki**asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asumiseen perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1573/93) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään Suomessa asumisesta määrättäessä oikeudesta kansaneläkelain (347/56), perhe-eläkelain (38/69), eläkkeensaajien asumistukilain (591/78), sairausvakuutuslain (364/63), lapsen hoitotuesta annetun lain (444/69), vammaistukilain (124/88), kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntou-

tuksesta annetun lain (610/91), kuntoutusrahain (611/91), lapsilisälain (796/92) ja äitiysavustuslain (477/93) sekä työttömyysturvalain (602/84) ja työmarkkinatuesta annetun lain (1542/93) (*sosiaaliturvalainsäädäntö*) mukaisiin etuuksiin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 991

Laki**työntekijäin eläkelain 4 a ja 8 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 4 a §:n 2 momentin 2 kohta ja 8 §:n 5 momentti sellaisina kuin ne ovat 18 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1482/95), seuraavasti:

4 a §

Leskellä on oikeus leskeneläkkeenä suoritettavaan perhe-eläkkeeseen:

2) jos leski edunjättäjän kuollessa oli täyttänyt 50 vuotta tai sai 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukaista taikka kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan, ja jos avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja se oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

8 §

Jos saman edunjättäjän kuoleman johdosta edunsaajille myönnetty tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke, 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä vastaava muu perhe-eläke taikka 1 momentissa tarkoitettua muuta eläkettä tai jatkuvaa korvausta vastaava perhe-eläke tai jatkuva korvaus yhteensä ylittävät yhteensovitusrajan, vähennetään tämän lain mukaisesta eläkkeestä mää-

rä, joka on yhtä suuri osa ylitteestä kuin tämän lain vähimmäisehtojen mukainen perhe-eläke on 4 momentissa tarkoitettuja peruseläkkeitä vastaavista kaikista perhe-eläkkeistä. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon eläkkeeseen tai jatkuvaan korvaukseen sisältyvää määräaikaista korotusta. Yhteensovitusraja on 60 prosenttia perhe-eläkkeen perusteena olevan edunjättäjän eläkkeen 2 ja 3 momentin mukaisesti lasketusta yhteensovitusperusteesta vähennettynä kutakin edunsaajana olevaa lasta kohden perhe-eläkelain mukaan suoritettavan lapseneläkkeen perusmäärällä sekä, jos tämän lain mukaisena edunsaajana on myös leski, perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusmäärällä. Vähennyksenä ei kuitenkaan oteta huomioon enempää kuin 30 prosenttia yhteensovitusperusteesta. Silloin, kun perhe-eläkkeen saajana on lesken asemesta edunjättäjän entinen puoliso, yhteensovitusta toimitettaessa ei vähennetä perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusmäärää. Jos 7 h §:n mukaisesti edunsaajien lukumäärän perusteella laskettu perhe-eläke on pienempi kuin edunjättäjän eläke, alennetaan edellä sanottuja prosenttimääriä samassa suhteessa.

Yhteensovitettu perhe-eläke jaetaan edunsaajien kesken 7 h §:ssä mainittujen määrien suhteessa.

— — — — —
—————

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tämän lain 4 a §:n 1 momentin 2 kohtaa sovelletaan, jos edunjättäjä on kuollut lain tultua voimaan.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*

N:o 992

Laki**valtion perhe-eläkelain 3 ja 6 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1968 annetun valtion perhe-eläkelain (774/68) 3 §:n 1 momentin 2 kohta ja 6 §:n 4 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentin 2 kohta 9 päivänä helmikuuta 1990 annetussa laissa (103/90) ja 6 §:n 4 momentti 15 päivänä heinäkuuta 1994 annetussa laissa (639/94), seuraavasti:

3 §

Leskellä on oikeus leskeneläkkeenä suoritettavaan perhe-eläkkeeseen:

2) jos leski edunjäätäjän kuollessa oli täytännyt 50 vuotta tai sai työntekijäin eläkelain (395/61) 8 §:n 4 momentissa mainitun lain, eläkeohjesäännön tai eläkesäännön mukaista taikka kansaneläkelain (347/56) mukaista työkyvyttömyyseläkettä, joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan, ja jos avioliitto oli solmittu ennen kuin leski oli täytännyt 50 vuotta ja se oli jatkunut vähintään viisi vuotta.

6 §

Yhteensovitusrajasta vähennetään kutakin edunsaajana olevaa lasta kohden perhe-eläkelain (38/69) mukaan suoritettavan lapseneläkkeen perusmäärä sekä, jos tämän lain mukaisena edunsaajana on myös leski, per-

he-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusmäärä. Vähennyksenä ei kuitenkaan oteta huomioon enempää kuin edellä olevan taulukon mukaisen prosenttimäärän puolikas yhteensovitusperusteesta. Silloin, kun perhe-eläkkeen saajana on lesken asemesta edunjäätäjän entinen puoliso, yhteensovitusta toimitettaessa ei vähennetä perhe-eläkelain mukaisen leskeneläkkeen perusmäärää.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Tätä lakia sovelletaan, jos edunjäätjä on kuollut lain tultua voimaan. Jos edunjäätjä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1940, valtion perhe-eläkelain 6 §:ää sovelletaan kuitenkin sellaisena kuin se oli ennen 30 päivänä joulukuuta 1993 valtion perhe-eläkelain muuttamisesta annettua lakia (1530/93) niin, että pykälässä mainitun leskeneläkkeen pohjaosan määrän sijasta käytetään leskeneläkkeen perusmäärää.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*HE 189/1996
StVM 29/1996
EV 174/1996

N:o 993

Laki**työmarkkinatuesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään työmarkkinatuesta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1542/93) 2 §:ään uusi
2 momentti seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

— — — — —
Jos työmarkkinatukea koskevan asian yhteydessä tulee erikseen ratkaistavaksi, onko henkilöä pidettävä Suomessa asuvana, asia ratkaistaan sen mukaan kuin asumiseen

perustuvan sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annetussa laissa (1573/93) säädetään. Kansaneläkelaitoksen päätökseen saa hakea muutosta niin kuin mainitun lain 13 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1996

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Mönkäre*HE 189/1996
StVM 29/1996
EV 174/1996

N:o 977—993, 4 arkkia

PÄÄTOIMITTAJA TIMO LEPISTÖ
OY EDITA AB, HELSINKI 1996